

УДК 658.15

Козіцька Х. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ВИБІР ОЦІНКИ ВИБУТТЯ ЗАПАСІВ СИРОВИНИ

Науковий керівник: к.т.н., доцент Вовк Ю.Я.

В положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку виділяють шість методів оцінки вибуття запасів: ідентифікованої собівартості, середньозваженої собівартості, FIFO, LIFO, нормативних затрат та за цінами продажу. Але для оцінки сировини використовується :

- Оцінка за ідентифікованою собівартістю або, інакше кажучи, "за яку ціну купив, за таку і списав". Цей метод застосовують для оцінки вибуття запасів, придбаних з метою їх реалізації на спеціальне замовлення, і для оцінки вибуття запасів, які не замінюють один одного. Тобто застосувати цей метод оцінки зможуть усі підприємства для спецзамовлень, а у разі незамінності - в обов'язковому порядку. Адже на багатьох підприємствах давно налагоджено комп'ютерний облік надходження і вибуття запасів за ідентифікованою собівартістю, і оскільки цей метод є найточнішим, немає сенсу змінювати і перебудовувати програми. В Україні він завжди переважав і використовувався практично у всіх галузях економіки. Обов'язкова умова для цього - можливість за кожною одиницею запасів встановити саме її ціну.

- Оцінка за середньозваженою собівартістю застосовується окремо для кожної сукупності взятих на облік запасів, однакових за призначенням і споживчими характеристиками. Оцінка за цим методом проводиться щодо кожної одиниці запасів шляхом ділення сумарної вартості таких запасів на початок звітного місяця і вартості одержаних в звітному місяці запасів на сумарну кількість запасів на початок звітного місяця і одержаних протягом звітного місяця.

- Оцінка за методом FIFO – це метод оцінки вибуття запасів за цінами перших закупівель, тобто метод FIFO, ґрунтується на припущенні, що запаси, які надійшли першими, першими і реалізуються. Основним його недоліком є вплив зовнішніх чинників економічного життя держави на показник валового прибутку окремо взятого підприємства. Оскільки запаси списуються в реалізацію за найменшою з цін, то запаси, які залишаються на балансі підприємства, виявляються оціненими за вартістю наближеною до ринкової. А це означає, що при аналізі балансу такого підприємства показники будуть не просто оптимістичнішими, але і реальнішими порівняно з тим, якби це підприємство використало при вибутті запасів метод LIFO.

- Оцінка за методом LIFO – це метод оцінки вибуття запасів за цінами останніх закупівель ґрунтується на припущенні, що собівартість запасів, що надійшли останніми, використовується для визначення собівартості товарів, проданих першими. Метод LIFO, дозволяє співвідносити дві величини: ринкову вартість запасів і ринкову вартість продажу. Крім того, оцінка вибуття запасів за ринковою вартістю дає змогу підприємству в умовах зростання цін поповнювати свої запаси, не шукаючи додаткових джерел поповнення оборотних коштів. Завдяки тому, що метод LIFO за будь-яких коливань цін передбачає, що собівартість реалізованих товарів утворюють витрати відповідно до рівня цін на момент продажу, то цей метод порівняно з іншими покаже менший валовий прибуток у період інфляції і великий - у період дефляції. Але використання методу LIFO в умовах зміни цін призводить до того, що балансова оцінка запасів не збігається з їх реальною вартістю. Тому підприємству слід вибирати метод відповідно до продукції, яку воно випускає і економічного стану в країні.